

Llawdriniaeth laparo-endogastrig

**Deall arweiniad NICE –
gwybodaeth i bobl sy'n ystyried y
weithdrefn, a'r cyhoedd**

Llawdriniaeth laparo-endogastrig

Deall arweiniad NICE – gwybodaeth i bobl sy'n ystyried y weithdrefn, a'r cyhoedd

Dyddiad cyhoeddi: Rhagfyr 2003

I archebu copïau

Gellir archebu copïau o'r llyfryn hwn o Linell Ymateb y GIG; ffoniwch 0870 1555 455 a dyfynnwch y rhif cyfeirnod N0378. Mae copi Saesneg yn unig ar gael hefyd, rhif cyfeirnod N0377. Mae arweiniad ymyriadau NICE y seiliwyd y wybodaeth hon arno ar gael o wefan NICE (www.nice.org.uk). Gellir cael copïau o Linell Ymateb y GIG hefyd, rhif cyfeirnod N0376

Y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol

MidCity Place
71 High Holborn
London
WC1V 6NA

Gwefan: www.nice.org.uk

ISBN: 1-84257-411-8

Cyhoeddwyd gan y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol
Rhagfyr 2003

Gosodwyd y Testun gan Icon Design, Eton
Argraffwyd gan Abba Litho Sales Limited, Llundain

©Y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol, Rhagfyr 2003.
Cedwir pob hawl. Gellir atgynhyrchu'r deunydd hwn am ddim at ddibenion addysgol ac at ddibenion nad ydynt yn gysylltiedig ag elw o fewn y GIG. Ni chaniateir atgynhyrchu gan neu ar gyfer sefydliadau masnachol heb ganiatâd ysgrifenedig uniongyrchol y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol.

Cynnwys

Ynglŷn â'r wybodaeth hon	4
Ynglŷn â llawdriniaeth laparo-endogastrig	5
Beth y mae NICE wedi'i benderfynu	8
Beth y mae'r penderfyniad yn ei olygu i chi	9
Gwybodaeth bellach	10

Ynglŷn â'r wybodaeth hon

Mae'r wybodaeth hon yn disgrifio'r arweiniad y mae'r Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol (NICE) wedi ei ddsbarthu i'r GIG ar weithdrefn a elwir yn llawdriniaeth laparo-endogastrig. Nid yw'n ddisgrifiad cyflawn o'r hyn y mae'r weithdrefn yn ei olygu – dylai tîm gofal iechyd y claf ei disgrifio yn fanwl.

Mae NICE wedi edrych ar p'un a yw llawdriniaeth laparo-endogastrig yn ddigon diogel ac yn gweithio'n ddigon da i'w defnyddio fel triniaeth arferol i drin rhai tyfiannau neu wlserau yn y stumog.

Er mwyn llunio'r arweiniad hwn, mae NICE wedi:

- edrych ar ganlyniadau astudiaethau o ba mor ddiogel yw llawdriniaeth laparo-endogastrig ac o ba mor dda y mae'n gweithio
- gofyn am farn arbenigwyr
- gofyn am farn sefydliadau sy'n cynrychioli gweithwyr proffesiynol ym maes gofal iechyd a'r cleifion a'r gofalwyr yr effeithir arnynt gan yr arweiniad hwn.

Mae'r arweiniad hwn yn rhan o'r gwaith y mae NICE yn ei wneud ar 'ymyriadau' (gweler 'Gwybodaeth bellach' ar y dudalen 10).

Ynglŷn â llawdriniaeth laparo-endogastrig

Dull o gynnal llawdriniaeth o du mewn y stumog yw llawdriniaeth laparo-endogastrig. Mae'n osgoi torri wal gyfan y stumog i ffwrdd fel sy'n digwydd pan ddefnyddir dulliau confensiynol o lawdriniaeth ar y stumog. Gellir defnyddio llawdriniaeth laparo-endogastrig i drin problemau megis rhai mathau o dyfiannau y tu mewn i'r stumog a rhai mathau o wlsarau yn y stumog.

I gynnal llawdriniaeth laparo-endogastrig, bydd llawfeddyg yn rhoi telesgop bach hyblyg (a elwir yn endosgop) drwy'r oesoffagws (corn gwddf) i'r stumog, fel y gall weld y tu mewn iddo. Bydd y llawfeddyg yn defnyddio pibell denau hyblyg (laparosgop) a gaiff ei phasio drwy doriad bach yn yr abdomen i gynnal y llawdriniaeth y tu mewn i'r stumog.

Pa mor dda y mae'n gweithio

Yr hyn a ddywedodd yr astudiaethau

Dim ond ychydig o astudiaethau bach oedd wedi edrych ar y weithdrefn hon ac nid oedd yn bosibl penderfynu a yw'n gweithio cystal â thriniaethau confensiynol.

Yr hyn a ddywedodd yr arbenigwyr

Cytunodd yr arbenigwyr fod y weithdrefn hon yn rhy newydd ac anghyffredin ar hyn o bryd i benderfynu a yw'n gweithio'n dda. Dim ond nifer fach iawn o ganolfannau ar draws y byd sy'n defnyddio'r dechneg hon ac nid oes llawer o lawfeddygon wedi cael eu hyfforddi i gynnal y driniaeth. Yr oedd yr arbenigwyr o'r farn hefyd, gan ei bod weithiau'n anodd gweld tyfiannau yn y stumog yn glir wrth gynnal y llawdriniaeth, y gallai fod yn anodd sicrhau bod pob rhan o'r tyfiant canseraidd wedi cael ei dynnu allan.

Risgiau a phroblemau posibl

Yr hyn a ddywedodd yr astudiaethau

Nododd yr astudiaethau nad oedd y bobl oedd wedi cael y llawdriniaeth hon wedi dioddef llawer o gymhlethdodau. Fodd bynnag, am fod nifer y bobl yn yr astudiaethau mor isel, nid oedd yn bosibl penderfynu'n bendant pa mor ddiogel yw llawdriniaeth laparo-endogastrig.

Yr hyn a ddywedodd yr arbenigwyr

Nododd yr arbenigwyr fod y cymhlethdodau posibl yn cynnwys gwaedu a haint ar ôl y llawdriniaeth, ond mai anaml y gwelwyd y cymhlethdodau hyn.

Beth y mae NICE wedi'i benderfynu?

Mae NICE wedi penderfynu, os yw meddyg am gynnal llawdriniaeth laparo-endogastrig, y dylai sicrhau bod y claf yn deall yr hyn y mae'r weithdrefn yn ei olygu a bod ansicrwydd o hyd am ddiogelwch y weithdrefn a pha mor dda y mae'n gweithio. Dylid gwneud trefniadau arbennig i sicrhau mai dim ond ar ôl y drafodaeth hon y bydd y claf yn cytuno (rhoi caniatâd) i'r weithdrefn. Dylai'r meddyg hefyd wneud trefniadau arbennig ar gyfer monitro'r hyn sy'n digwydd ar ôl i rywun gael llawdriniaeth laparo-endogastrig.

Dim ond meddygon sy'n arbenigwyr mewn llawdriniaeth laparosgopig sydd wedi gweld y weithdrefn hon yn cael ei gwneud o'r blaen ddylai gynnal llawdriniaeth laparo-endogastrig.

Beth y mae'r penderfyniad yn ei olygu i chi

Efallai fod eich meddyg wedi cynnig llawdriniaeth laparo-endogastrig i chi. Mae NICE wedi ystyried y weithdrefn hon am ei bod yn gymharol newydd. Mae NICE wedi penderfynu bod ansicrwydd am fanteision a risgiau llawdriniaeth laparo-endogastrig y mae angen i chi eu deall cyn i chi gytuno i gael y weithdrefn. Dylai eich meddyg drafod y manteision a'r risgiau gyda chi. Efallai fod rhai o'r manteision a'r risgiau hyn wedi'u disgrifio uchod.

Gwybodaeth bellach

Mae gennych hawl i gael yr holl wybodaeth ac i gymryd rhan yn y penderfyniad a wneir am y driniaeth a gewch. Efallai y byddwch am drafod yr arweiniad hwn gyda'r meddygon a'r nyrsys sy'n gofalu amdanoch.

Gallwch ymweld â gwefan NICE (www.nice.org.uk) i gael gwybodaeth bellach am y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol a'r Rhaglen Ymyriadau. Mae copi o'r arweiniad llawn am lawdriniaeth laparo-endogastrig ar wefan NICE (www.nice.org.uk/IPG025guidance), neu gallwch archebu copi o'r wefan neu drwy ffonio Llinell Ymateb y GIG ar 0870 1555 455 a dyfynnu rhif cyfeirnod N0376. Mae'r dystiolaeth a ystyriodd NICE wrth ddatblygu'r arweiniad hwn hefyd ar gael o wefan NICE.

Os hoffech gael mwy o wybodaeth am broblemau yn ymwneud â'r stumog neu endosgopi, mae Galw Iechyd Cymru yn fan cychwyn da (ffoniwch 0845 46 47), neu Galw Iechyd Cymru Ar-lein (www.nhsdirect.wales.nhs.uk).

Dyddiad: Rhagfyr 2003